

STRUČNÝ OBSAH

Obsah	7
Předmluva	15
Předmluva překladatele	17
část I	ÚVOD DO STUDIA EKONOMIKY: FAKTA A PRVNÍ MODELY 19
1	Úvod 21
2	Účetnictví národního důchodu 42
3	Důchod a výdaje 65
4	Peníze, úrok a důchod 92
5	Monetární a fiskální politika 123
6	Mezinárodní vazby 145
část II	AGREGÁTNÍ POPTÁVKA, AGREGÁTNÍ NABÍDKA A EKONOMICKÝ RŮST 179
7	Úvod do agregátní poptávky a nabídky 181
8	Agregátní nabídka: mzdy, ceny a zaměstnanost 203
9	Rovnovážný přístup s racionálními očekáváními 226
10	Dlouhodobý růst a produktivita 245
část III	BEHAVIORÁLNÍ ZÁKLADY 275
11	Spotřeba a úspory 277
12	Investiční výdaje 305
13	Poptávka po penězích 337

- 14 Fed, peníze a úvěr 364
 15 Stabilizační politika: vyhlídky a problémy 395

část IV

INFLACE, NEZAMĚŠTNANOST, ROZPOČTOVÉ DEFICITY A MEZINÁRODNÍ PŘÍZPŮSOBENÍ 421

- 16 Dynamika inflace a nezaměstnanosti 423
 17 Substituční vztah mezi inflací a nezaměstnaností 450
 18 Peníze, deficity a inflace: empirické zkušenosti
 a hospodářskopolitické otázky 479
 19 Rozpočtové deficity a veřejný dluh 508
 20 Mezinárodní přizpůsobení a vzájemná závislost ekonomik 535

dodatek

PŘÍRUČKA PRO UŽIVATELE PROGRAMU PC-MACROECONOMICS, VERZE 2.0 569

Rejstřík 581

část I

AGREGAČNÍ PŮTVÁKA, AGREGAČNÍ NÁBIČKA A EKONOMICKÝ RŮST 178

- 1 Úvod do agregační pŮtváky a nabídky 181
 2 Agregační nabídka: mzdy, ceny a zaměstnanost 203
 3 Rovnovážný přístup s racionálními očekáváními 228
 4 Dlouhodobý růst a produktivita 248

BEHAVIORÁLNÍ ZÁKLADY 278

- 11 Spotřeba a úspory 277
 12 Investiční výdaje 308
 13 PŮtváka po penězích 327

část III

OBSAH

část I

ÚVOD DO STUDIA EKONOMIKY: FAKTA A PRVNÍ MODELY	19
1 Úvod	21
OTÁZKY A KONTROVERZE	22
KLÍČOVÉ POJMY	25
VZTAHY MEZI MAKROEKONOMICKÝMI PROMĚNNÝMI	32
AGREGÁTNÍ POPTÁVKA A NABÍDKA	35
ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY A STRUČNÝ PŘEHLED TEXTU	39
PŘEDPOKLADY A DOPORUČENÍ	39
KLÍČOVÉ POJMY	40
POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	40
2 Účetnictví národního důchodu	42
HRUBÝ DOMÁCÍ PRODUKT A ČISTÝ DOMÁCÍ PRODUKT	42
REÁLNÝ A NOMINÁLNÍ GDP	44
CENOVÉ INDEXY	48
VÝDAJE A SLOŽKY POPTÁVKY	50
GDP A OSOBNÍ DISPONIBILNÍ DŮCHOD	53
NĚKTERÉ DŮLEŽITÉ IDENTITY	54
SHRNUTÍ	59
KLÍČOVÉ POJMY	60
OTÁZKY	60
POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	62
DODATEK 2-1: CENOVÉ INDEXY	63
DODATEK 2-2: VZTAH MEZI GDP A OSOBNÍM DISPONIBILNÍM DŮCHODEM	63

Rámeček 2-1: Měření GDP 46

Rámeček 2-2: Podíly faktorů na národním důchodu 53

3 Důchod a výdaje 65

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA A ROVNOVÁŽNÝ VÝSTUP 65

SPOTŘEBNÍ FUNKCE A AGREGÁTNÍ POPTÁVKA 68

MULTIPLIKÁTOR 74

VLÁDNÍ SEKTOR 77

ROZPOČET 82

ROZPOČTOVÝ PŘEBYTEK PŘI PLNÉ ZAMĚSTNANOSTI 84

SHRNUTÍ 87

KLÍČOVÉ POJMY 87

OTÁZKY 88

POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 91

Rámeček 3-1: Vztah mezi spotřebou a důchodem 70

4 Peníze, úrok a důchod 92

TRH STATKŮ A KŘIVKA IS 95

TRHY AKTIV A KŘIVKA LM 103

ROVNOVÁHA NA TRZÍCH STATKŮ A AKTIV 113

PŘIZPŮSOBENÍ SMĚRUJÍCÍ K ROVNOVÁŽE 115

FORMALIZACE MODELU IS-LM 117

SHRNUTÍ 119

KLÍČOVÉ POJMY 120

OTÁZKY 120

POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 121

Rámeček 4-1: Aktiva a výnosy z aktiv 104

5 Monetární a fiskální politika 123

MONETÁRNÍ POLITIKA 123

FISKÁLNÍ POLITIKA A VYTLAČOVÁNÍ 128

SLOŽENÍ VÝSTUPU A KOMBINOVÁNÍ POLITIK 113

KOMBINOVÁNÍ POLITIK V PRAXI 136

SHRNUTÍ 140

KLÍČOVÉ POJMY 142

OTÁZKY 143

POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 144

Rámeček 5-1: Nominální a reálná úroková míra 140

6 Mezinárodní vazby 145

PLATEBNÍ BILANCE A MĚNOVÉ KURZY 146

ZPŮSOBY VYJÁDRĚNÍ MĚNOVÉHO KURZU A AMERICKÝ DOLAR 153

OBCHOD SE STATKY, TRŽNÍ ROVNOVÁHA A OBCHODNÍ BILANCE 155

MOBILITA KAPITÁLU 158

MUNDELLŮV-FLEMINGŮV MODEL: DOKONALÁ KAPITÁLOVÁ

MOBILITA PŘI PEVNÝCH MĚNOVÝCH KURZECH 161

DOKONALÁ KAPITÁLOVÁ MOBILITA A PRUŽNÉ MĚNOVÉ KURZY 164

SHRNUTÍ 170

KLÍČOVÉ POJMY 172

OTÁZKY 172

POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 174

DODATEK: MODEL IS-LM PRO OTEVŘENOU EKONOMIKU 175

DODATEK S ÚDAJI 176

Rámeček 6-1: Evropský měnový systém: Fixní měnové kurzy s omezenou pružností 150

Rámeček 6-2: Sjednocení Německa a vnější problémy 164

část II

AGREGÁTNÍ POPTÁVKA, AGREGÁTNÍ NABÍDKA

A EKONOMICKÝ RŮST 179

- 7 Úvod do agregátní poptávky a nabídky 181**
- ZAVEDENÍ AGREGÁTNÍ POPTÁVKY A NABÍDKY 181
- KŘIVKA AGREGÁTNÍ POPTÁVKY 182
- POLITIKA OVLIVŇOVÁNÍ AGREGÁTNÍ POPTÁVKY 188
- KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY 191
- FISKÁLNÍ A MONETÁRNÍ POLITIKA PŘI ALTERNATIVNÍCH
PŘEDPOKLADĚCH O NABÍDCE 192
- KVANTITATIVNÍ TEORIE A NEUTRALITA PENĚZ 198
- SHRNUTÍ 199
- KLÍČOVÉ POJMY 200
- OTÁZKY 200
- POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 201

Rámeček 7-1: Formální odvození agregátní poptávky 186

8 Agregátní nabídka: mzdy, ceny a zaměstnanost 203

- MZDY, CENY A VÝSTUP: FAKTA 203
- VZTAH MEZD A NEZAMĚSTNANOSTI:
PROČ JSOU MZDY STRNULÉ? 207
- KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY 212
- ÚČINKY MONETÁRNÍ EXPANZE 215
- NABÍDKOVÉ ŠOKY 218
- SHRNUTÍ 222
- KLÍČOVÉ POJMY 223
- OTÁZKY 224
- POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 224

9 Rovnovážný přístup s racionálními očekáváními 226

- HLADKÝ NEOKLASICKÝ MODEL TRHU PRÁCE 227
- PŘÍSTUP VYČIŠTJÍCÍCH SE TRHŮ:
LUCASOVA NABÍDKOVÁ KŘIVKA 229
- NOVÁ KEYNESIÁNSKÁ ALTERNATIVA 235
- REÁLNÉ HOSPODÁŘSKÉ CYKLY 236
- SHRNUTÍ 238
- KLÍČOVÉ POJMY 239
- OTÁZKY 240
- DODATEK: NEOKLASICKÝ MODEL TRHU PRÁCE
A AGREGÁTNÍ NABÍDKA 241

10 Dlouhodobý růst a produktivita 245

- ZDROJE RŮSTU REÁLNÉHO DŮCHODU 246
- EMPIRICKÉ ODHADY ZDROJŮ RŮSTU 248
- TEORIE RŮSTU: NEOKLASICKÝ MODEL 252
- TEORIE ENDOGENNÍHO RŮSTU 258
- RŮST A ROZVOJ 264
- SHRNUTÍ 269
- KLÍČOVÉ POJMY 270
- OTÁZKY 271

POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	272
DODATEK: VLASTNOSTI PRODUKČNÍ FUNKCE	272
<i>Rámeček 10-1: Prorůstové politiky</i>	260
<i>Rámeček 10-2: Reforma a růst ve východní Evropě</i>	266

část III

BEHAVIORÁLNÍ ZÁKLADY 275

11 Spotřeba a úspory	277
TEORIE ŽIVOTNÍHO CYKLU SPOTŘEBY A ÚSPOR	279
TEORIE SPOTŘEBY A PERMANENTNÍ DŮCHOD	285
NADMĚRNÁ CITLIVOST, LIKVIDITNÍ OMEZENÍ A NEJISTOTA	291
DALŠÍ ASPEKTY SPOTŘEBNÍHO CHOVÁNÍ	293
SPOTŘEBA A MODEL IS-LM	297
SHRNUTÍ	299
KLÍČOVÉ POJMY	300
OTÁZKY	300
POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	303
DODATEK S ÚDAJI	303
<i>Rámeček 11-1: Hypotéza životního cyklu, spotřeba starších lidí a dědičtvi</i>	284
<i>Rámeček 11-2: Spotřeba a krach na trhu akcií v roce 1987</i>	286
12 Investiční výdaje	305
INVESTICE DO FIXNÍHO KAPITÁLU: NEOKLASICKÝ PŘÍSTUP	306
FIXNÍ INVESTICE FIREM: ALTERNATIVNÍ PŘÍSTUPY	318
INVESTICE DO BYTOVÉ VÝSTAVBY	323
INVESTICE DO ZÁSOB	327
SHRNUTÍ	330
KLÍČOVÉ POJMY	331
OTÁZKY	331
POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	333
DODATEK 12-1: ÚROKOVÉ MÍRY, SOUČASNÁ HODNOTA A DISKONTOVÁNÍ	333
DODATEK 12-2: ZAMÝŠLENÁ KAPITÁLOVÁ ZÁSOBA: COBBOVA- DOUGLASOVA PRODUKČNÍ FUNKCE	336
<i>Rámeček 12-1: Hrubé a čisté investice a další pojmy</i>	310
<i>Rámeček 12-2: Přidělování úvěru</i>	321
13 Poptávka po penězích	337
SLOŽKY PENĚŽNÍ ZÁSOBY	338
FUNKCE PENĚŽ	340
TEORIE POPTÁVKY PO PENĚŽÍCH	342
EMPIRICKÉ VÝZKUMY	349
DŮCHODOVÁ RYCHLOST OBĚHU PENĚŽ A KVANTITATIVNÍ TEORIE	354
SHRNUTÍ	357
KLÍČOVÉ POJMY	359
OTÁZKY	359
POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	361
DODATEK: BAUMOLŮV-TOBINŮV MODEL TRANSAKČNÍ POPTÁVKY	361
DODATEK S ÚDAJI	363
<i>Rámeček 13-1: Složení peněžních agregátů</i>	340
<i>Rámeček 13-2: Poptávka po penězích a vysoká inflace</i>	353

- 14 Fed, peníze a úvěr** 364
- URČENÍ PENĚŽNÍ ZÁSObY: SLOŽENÍ 364
 - PENĚŽNÍ MULTIPLIKÁTOR 368
 - KONTROLA ZÁSObY MOCNÝCH PENĚZ 370
 - PENĚŽNÍ MULTIPLIKÁTOR A PŘIZPŮBOVACÍ PROCES 374
 - FUNKCE PENĚŽNÍ NABÍDKY A NÁSTROJE
 - MONETÁRNÍ REGULACE 375
 - ROVNOVÁHA NA PENĚŽNÍM TRHU 375
 - REGULACE PENĚŽNÍ ZÁSObY A ÚROKOVÉ MÍRY 377
 - KRITÉRIA PRO PENĚŽNÍ ZÁSObU A ÚROKOVÉ MÍRY 379
 - PENÍZE, ÚVĚR A ÚROKOVÉ MÍRY 383
 - JAKÁ KRITÉRIA BY MĚL FED POUŽÍVAT? 385
 - SHRNUTÍ 388
 - KLÍČOVÉ POJMY 389
 - OTÁZKY 389
 - POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 390
 - DODATEK 14-1: PENĚŽNÍ ZÁSObA A PENĚŽNÍ MULTIPLIKÁTOR 391
 - DODATEK 14-2: CHAOS V POJIŠTĚNÍ VKLADŮ: ÚSPORY, PŮJČKY A BANKY 391
 - DODATEK S ÚDAJI 393
 - Rámeček 14-1: Fed jako zapůjčovatel poslední instance* 372
 - Rámeček 14-2: Růst peněz, úrokové míry a úvěr v recesi let 1990-1991* 386
- 15 Stabilizační politika: vyhlídky a problémy** 395
- VELKÁ DEPRESE 395
 - VELKÁ DEPRESE: PROBLÉMY A MYŠLENKY 399
 - NOVÁ EKONOMIE 402
 - ZPOŽDĚNÍ ÚČINKŮ POLITIK 406
 - OČEKÁVÁNÍ A REAKCE 411
 - NEJISTOTA A HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA 414
 - AKTIVISTICKÁ POLITIKA 414
 - SHRNUTÍ 418
 - KLÍČOVÉ POJMY 419
 - OTÁZKY 419
 - POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ 420
 - Rámeček 15-1: Jak dobré jsou makroekonomické předpovědi?* 412
 - Rámeček 15-2: Pravidla versus volnost rozhodování ve světle dynamické nekonzistence* 417

část IV

INFLACE, NEZAMĚSTNANOST, ROZPOČTOVÉ DEFICITY A MEZINÁRODNÍ PŘIZPŮBENÍ 421

- 16 Dynamika inflace a nezaměstnanosti** 423
- INFLACE, OČEKÁVÁNÍ A KŘIVKA AGREGÁTNÍ NABÍDKY 424
 - KŘIVKY AGREGÁTNÍ NABÍDKY V KRÁTKÉM A DLOUHÉM OBDOBÍ 426
 - DYNAMICKÁ AGREGÁTNÍ POPTÁVKA 429
 - INFLACE A VÝSTUP 431
 - PROCES PŘIZPŮBENÍ 433
 - OČEKÁVÁNÍ A POMALÉ PŘIZPŮBENÍ 436
 - FORMALIZOVANÝ POPIS DYNAMICKÉHO PŘIZPŮBENÍ 439
 - ÚROKOVÉ MÍRY A INFLACE: FISHEROVA ROVNICE 442
 - SHRNUTÍ 446

	KLÍČOVÉ POJMY	446
	OTÁZKY	447
	POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	448
	DODATEK: DYNAMICKÁ AGREGÁTNÍ POPTÁVKA	448
17	Substituční vztah mezi inflací a nezaměstnaností	450
	ANATOMIE NEZAMĚSTNANOSTI	450
	PLNÁ ZAMĚSTNANOST	457
	NÁKLADY SPOJENÉ S NEZAMĚSTNANOSTÍ	464
	NÁKLADY SPOJENÉ S INFLACÍ	465
	INFLACE A INDEXACE: OCHRANA EKONOMIKY PŘED INFLACÍ	468
	POLITICKÁ EKONOMIE INFLACE A NEZAMĚSTNANOSTI	471
	SHRNUTÍ	475
	KLÍČOVÉ POJMY	476
	OTÁZKY	476
	POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	478
	<i>Rámeček 17-1: Nezaměstnanost z mezinárodního hlediska</i>	462
18	Peníze, deficity a inflace: empirické zkušenosti a hospodářskopolitické otázky	479
	PENÍZE, INFLACE A ÚROKOVÉ MÍRY: PŘEHLED	479
	EMPIRICKÁ MĚŘENÍ	480
	ALTERNATIVNÍ STRATEGIE SNIŽOVÁNÍ INFLACE	488
	DEFICITY, PENĚŽNÍ RŮST A INFLAČNÍ DAŇ	494
	HYPERINFLACE	500
	SHRNUTÍ	505
	KLÍČOVÉ POJMY	506
	OTÁZKY	506
	POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	507
	<i>Rámeček 18-1: Monetarismus a moderní makroekonomie</i>	484
	<i>Rámeček 18-2: Škola racionálních očekávání, monetarismus a hyperinflace</i>	492
	<i>Rámeček 18-3: Bolívijská hyperinflace a stabilizace</i>	502
19	Rozpočtové deficity a veřejný dluh	508
	FINANCE FEDERÁLNÍ VLÁDY: FAKTA A PROBLÉMY	508
	MECHANISMUS FINANCOVÁNÍ DEFICITU	516
	DYNAMIKA DEFICITŮ A DLUHŮ	519
	EKONOMICKÉ DOPADY DEFICITŮ FINANCOVANÝCH DLUHEM	523
	DLUHOVÉ BŘEMENO	526
	SHRNUTÍ	530
	KLÍČOVÉ POJMY	530
	OTÁZKY	531
	POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	531
	DODATEK: POTENCIÁLNÍ NESTABILITA DLUHOVÉHO FINANCOVÁNÍ	532
	DODATEK S ÚDAJI	533
	<i>Rámeček 19-1: Sociální zabezpečení a rozpočet</i>	512
	<i>Rámeček 19-2: Fiskální dilema USA</i>	529
20	Mezinárodní přizpůsobení a vzájemná závislost ekonomik	535
	PŘIZPŮBENÍ V SYSTÉMU PEVNÝCH MĚNOVÝCH KURZŮ	535
	ZMĚNY MĚNOVÝCH KURZŮ A PŘIZPŮBENÍ OBCHODU:	
	PRAKTICKÉ OTÁZKY	543
	MONETÁRNÍ PŘÍSTUP K PLATEBNÍ BILANCI	547

	PRUŽNÉ MĚNOVÉ KURZY, PENÍZE A CENY	550
	ÚROKOVÉ ROZDÍLY A OČEKÁVÁNÍ SPOJENÁ S MĚNOVÝMI KURZY	556
	FLUKTUACE MĚNOVÝCH KURZŮ A VZÁJEMNÁ MEZINÁRODNÍ ZÁVISLOST	559
	SHRNUTÍ	564
	KLÍČOVÉ POJMY	565
	OTÁZKY	565
	POČÍTAČOVÁ CVIČENÍ	567
	<i>Rámeček 20-1: Mexická vnější bilance</i>	544
	<i>Rámeček 20-2: Neudržitelné deficity a dolarová bublina</i>	562
Dodatek	Příručka pro uživatele programu PC-Macroeconomics, verze 2.0	569
	<i>Počítačová cvičení z makroekonomie</i>	569
	ÚVOD	569
	UČITELŮM	570
	STUDENTŮM	570
	VLASTNOSTI PROGRAMU	571
	ZAČÍNÁME	571
	PRÁCE S PC-MACROECONOMICS	574
	ZÁKLADNÍ POZNATKY	577
	OBSAH PC-MACROECONOMICS	577
	CVIČENÍ K HOSPODÁŘSKO-POLITICKÉ HŘE	579
	PROBLÉMY A NESNÁZE	579
	Rejstřík	581

Když jsme se v roce 1977 rozhodli napsat učebnici makroekonomie, měli jsme v úmyslu zavést do vyučování hlavního proudu makroekonomie všechna důležitá poznání 70. let. Inflace se tehdy stala stejně důležitým problémem jako hluboká recese, a přitom stále ještě nebyla integrována do základních textů. Chyběla učebnic, která by přehledně seznámila studenty s celou problematikou hospodářského cyklu, ať už šlo o brzdění inflace v přehřáté ekonomice, nebo o to, jak obnovovat zaměstnanost v obdobích recese. Problém inflace byl v učebnicích téhož novým a mnohá standardní odvětví na hospodářskou recesi bylo úplně revidováno.

Nyní, po patnácti letech, stojíme před podobným problémem. V tomto šestém vydání *Makroekonomie* se odrážejí tři snahy. Za prvé jsme se snažili postupovat zistou střední cestou. Studenti by se měli učit především to, co je uznávané a užitečné, a ne to, co je přinejlepším spekulativní a vyhrazené jen úzkému okruhu přívrženců. Pro nové myšlenky je dostatek místa, ale důraz musíme položit na tvrzení, která se mohou být s velkým stupněm jistoty prohlášena za správná. Za druhé jsme se pokusili vyjádřit zmysly, které vyplývají z událostí a výzkumů v posledním desetiletí. Neexistuje důvod, proč bychom měli zamířovat zápas, který v našem oboru probíhá, snažíme se jej plně zachytít, a to jako zpravidlové a vědecké, nikoli jako zápasů jednoho ze soupeřících směrů. Za třetí jsme na sebe byli přísní ve snaze o větší stručnost – problematiku látku jsme zkrátili zhruba o 25 procent. Je toho dost, co by bylo možné přidat, ale učitel by se měl vždy soustředit na to, co považuje za zásadní. Měl by vyučovat jistému způsobu myšlení a nabídnout studentovi základní analytický aparát a odkazy k hlubšímu studiu, pokud o něj student bude mít zájem. Domníváme se, že se nám tento cíl podařilo splnit.

Naše kniha se dnes nepoužívá už jen ve Spojených státech, ale po celém světě, v mnoha jazycích a mnoha zemích, od Kanady po Argentinu a Austrálii, v celé Evropě, v Indii, Indonésii a Japonsku, od Číny a Albánie až po Rusko. Je největší odměnou pro učitele a autory učebnic, když vídí, že vynaložené úsilí mělo jakové konkrétní výsledky, a to po celém světě.